

Locuinta Redactorului

si

-Cancellaria Redactiunii

e in

Strat'a fragatorului (Lő-
vészutca), Nr 5.

Scrisorile nefrancate nu se vor
primi decatu numai de la corespun-
dintii regulari ai „Federatiunii.”
Articlii tranisii si nepublicati se
voru arde.

FEDERATIUNEA

Diurnalu politicu, literariu, comercialu* si economicu.

Va esi Mercuri-a, Vineri-a si Dominec'a.

Pretialu de Prenumeratiune:

Pre trei lune . . . 3 fl. v. a.
Pre siese lune . . . 6 „ „ „
Pre anulu intregu . . . 12 „ „ „

Pentru Roman'a:

prea-intregu 30 Fr. = 30 Lei n.
„ 6 lune 16 „ = 16 „ „
„ 3 — 8 „ = 8 „ „

Pentru insertiuni:

10 or. de linia, si 30 or. taos'a tim-
brale pentru fiesce-care publica-
tiune separatu. In loculu deschis
20 or. de linia.
Unu esemplariu costa 10 cr.

Invitare de prenumeratiune

la

„FEDERATIUNEA“

pre triluniulu II (aprile—iuniu) 1871.

DD. abonati, alu caroru abonamentu espira
cu finea triluniului ianuariu-martiu, se binevoiesca
a-si reinnoi abonamentele celu multu pana in 8.
april, pentru ca estu-modu respectivii DD. abo-
nati se pota fi feriti de irregularitati in primirea
diurnaliului, era Administratiunea si Expeditur'a de
complicatiuni cari provinu d'in intarziatela insi-
nuari la abonamentu.

Acei DD. abonati, cari sunt in restantia cu
pretialu de prenumeratiune, sunt rogati se bine-
voiesca. a-si refu socotelele ca-u mai curundu, pen-
tru ca sum'a restantieloru e mare si administra-
tiunea ingreunata.

Totu una-data ne rogamu, ca DD. abonati se
alature in epistolele de prenumeratiune seu ca-
ra asemnatele postali cate una adresa tiparita.

Pretialu de prenumeratiune e cunoscutu d'in
fruntea foiei.

Administratiunea.

ALESANDRU HORMUZACHI

Senatoru imper. Deputatu in camer'a provinc.
a Bucovinei, Membru Societatii Academice
romane d'in Bucuresti, in 29. mart. 1871. au
repausatu in Neapole, unde mersese a-si canta,
sub ceriulu celu blandu alu Italiei, restaurarea
sanetatii struncinate de luptele celle grele ale
vietii sale pururea active pentru binele natiu-
ni romane.

Acestu mare fiu alu natiunii si alu Bu-
covinei au fostu anulu d'entre numerosii mem-
bri si illustrei familie Hormuzachiane,
d'in ale carei-a sinu au estu primul impulsu
spre regenerarea sentiului natiunalu si spre
deceptarea consciintei Romaniloru d'in Bucov-
vin'a, unde spiretulu Romanismului amorise
si suferu inca de greu'a suflare a crivetiului
nemtescu desnatiunalisatoriu.

Natiunea romana plange perderea unui a
d'entre cei mai credinciosi fii ai sei. Illustr'a
familia, in profund'a sa dorere, se aiba man-
gaiarea ca cu ea d'impreuna plange natiunea
intrega, binecuventandu memori'a fericitului.
Fie-i tierin'a usiora si memori'a eterna!

Pest'a, 30/18. martiu, 1871.

Scirile electrice sosite pana acum despre ale-
gerile d'in Paris sunt necomplete, abie cati-va
membri ai comitetului centrale ni-su cunoscuti
pana acum (vedi scirile electr.) Atata se pare a
fi siguru, ca comitetulu centrale n'a acceptatu ter-
minulu pusu de puterea esecutiva cu invoirea
Adunarii nat. de Versali'a (3. april) ci a tenu
alegerile in diu'a de 26. martiu, precum se deci-
sese mai nainte prin decretulu seu. Se dice ca
resultatulu alegeriloru e favorabilu comitetului
centralu, lucru firescu, ca-ci comitetulu domnesce
situatiunea in Paris, era de alta parte contrarii
comitetului, in mare numeru, precum se asecura,
abtinendu-se de la votare, au contribuitu multu
la invingerea comitetului centralu, usiorata si prin
ordinea admiralului Saisset (guvernamentalu) ca-

rele concediasse guardia natiunale de sub coman-
dulu seu, a se duce a casa. Astfelu Adunarea na-
tionala, prin spiretulu seu de reactiune, ostilitatea
(dusman'a) sa pentru ideea republicana, vointi'a
sa cea rea ca-ru primarii si deputatii d'in Paris,
egoismulu si incapacitatu sa reale, a contribuitu
forte multu la deslegarea ce se produse in Paris.
Ea au incorigiatu esigentiile comitetului cen-
tralu, au slabitu auctoritate morala si spiretulu
de resistinta a primaribru in functiune, au vate-
natu si astiatu sentiementele guardiei natiunale,
care a voia cu pericululu vietii a salva remasitiile
legalitatii. Prin urmare Adunarea nat. este aspru
judicata atatu la Paris catu si in tote partile po-
liticesce mai luminate a le Franciei. I se imputa,
si cu totu dreptu eugetulu rezervatu de a resti-
tut monachia si este acuzata de a lasa tier'a a
merge cu pasi repedi spre resbelulu civilu, pen-
tru ca apoi pre ruinele acestui-a se pota asedia
una putere legitimista clericala. D'in asta cauza
stanga acestei triste Adunari natiunale, au tre-
buitu firesce, se se ocupe de urmarile la cari pote
fi impinsa camer'a prin spiretulu de reactiune alu
dreptei. Stanga dara tienu in 26. martiu, una reu-
niune, in carea decise a sprigiul guvernulu actu-
alu, inse numai pana candu acestu a se va tiené
pre terenulu republicanu. „Daily News“ pretinde
ca miscamentulu inauguratu la Paris se latiesce si
in provincia. Informatiunile sigure lipsescu in asta
privintia, atata se scie ca turburari n'a escatu la
Marsilia, Lyon, Limoges, etc. dar ca aceste cetati
s'ar fi supusu era potestatii legali, celu pucinu
ultimele sciri oficiale, comunicate Adunarii nat. la
Versali'a prin ministrulu E. Picardu, asié spunu,
dar nu potemu scie catu credientu avemu se
damu acelloru sciri oficiale. Situatiunea are se se
lamuresca in scurtu, seu celu pucinu sortile se
voru arunca au in drept'a au in stanga. Noi do-
rimu ca intieptiunea cetatieniloru se feresca
Franci'a de desastrelu unui resbellu civilu, ce pote
deveni mai funestu decatu au fostu invasiunea.

Negotiatiunile, cari au trebuit se se incepa
la Brussell'a, pentru a regula pacea definitiva, nu
sunt suspinse, precum se dicea ca ar fi d'in cau-
sa turburariloru d'in Paris, ci se cam traganedia
firesce, d'in causa intarziarei instructiuniloru pre-
cise ce accepta plenipotentiarri franc-si. Este inse
adeverata suspensinea retranserii prisionieriloru
francesi, parte d'in lips'a mediuloceloru de trans-
portu, neavendu guvernulu francesu destulle carra
la dispusitiune pentru a pote transporta de odata
mai multe sute de mii de fetiori internati in Ger-
mani'a, parte si pote fi mai vertosu d'in lips'a in-
crederii guvernuluiu in cea mai nare parte a pr-
sonieriloru, presupusi Bonapartisti.

Marea batalia parlamentaria, ce facuse atata
sfara in tier'a si se pusese in scena la 24. martiu
in senatulu imp. de Vien'a, intre partitulu centra-
listu (nemtescu) si ministeriulu lui Hohenwart, s'a
terminatu fora de resultatu. Toti capii partitului
(Herbst, Rechbauer, Giskra, Lasser, etc.) intrase
in lupta si atacara ministeriulu d'in tote partile.
Contele Hohenwarth se margina a declara in tota
umilint'a ca va tieré socotela de observatiunile
audite si ca se va tiené strinsu intre marginile
constitutiunii. D'in asta cauza se lesa si de alegeri-
le directe, pentru ca intruducerea loru in Aus-
tri'a ar' necesita schimbarea constitutiunii. Minis-
teriele austriace sunt ursite a tral d'in mana in
gura (de pre una di pre alta) fora a fi conduse
de una idee regeneratrice. Inaugurarea „Federa-
lismului“ accentuatu cu ocaziunea inaugurarii nou-
lui ministeriu. au fostu numai vorba gola si men-
nita pote a inspaimenta pre nemti, ca acesti-a se
capete minte si se fie mai tratabili. Situatiunea
dara in Austri'a remane, cum au fostu, incurcata.
Majoritatea senatului imp. si ministeriulu se neu-
tralisedia imprumutatu. Credemu inse ca dfilele
a estui ministeriu impotente sunt numerate.

Diurnaliulu „Italia“ (d'in Florentia) in Nr. seu
d'in 25. l. c. publica unu articlu forte importantu
despre svercoliturele germanismului ce d'in di in
di si-redica fora sfiela capulu in Austri'a; nemtii
austriaci, dice „Italia“, voru a se amalgamisá cu

Germani'a si a impinge in castre straine pre nu-
merosele popore negermane a le frumosulu statu
de la Dunare. Acestu diurnalu descopere temerile
sale, ca germanismulu austriacu va duce neape-
ratu nu numai la resbelu civilu, ci si la conflicte
cu alte staturi si ca prin urmare miscamintele
elementului nemtescu in Austri'a sunt unu peri-
clu pentru Europ'a. Observare pre nemerita! Bis-
marcu va gasi leaculu. Atunci magiarii inca voru
capeta minte si noi vomu isbiti mai ueioru a ne
trage socotelele cu ei, spre a pote ajunge odata la
impacatiune durabila.

Camer'a Ungariei urmédia desbaterile sale a
supra legii comunale. Daca se va face si acest'a,
nu lipsesce decatu a mai schimbá legea electorale
totu in spiretulu reactiunariu alu acestei-a si a
legii municipale, apoi contele Andrassy se pote
retrage cu gloria, lasandu confratiloru sei, rugini-
tiloru conservativi, a culege mai de parte fruptele
osteneleloru sale. Conservativii reactiunari si ari-
stocra-o-feudali, in semnu de recunoscintia voru
grabi a redica monumentu, cellui ce au fostu atatu
de abilu de a da era tier'a pre man'a loru, forfe-
candu si pucinele libertati eluptate la 1848. Non
semper sic erit.

Situatiunea in Romani'a este trista. Domni-
riulu depopularisatu cu totulu, tier'a sfasiata in par-
tite, cari se manca un'a pre alta, camer'a desfiin-
tiata. Ce va urma? acceptamu cu nerabdare. Ar'
fi tempulu ca toti Romanii, calcandu spiretulu de
partita, se se unesca intr'unu mare partitu natiu-
nalu spre a feri patri'a de una catastrofa.

In momintele supreme Romanii au sciutu sta
la innaltinea misiunii loru, speramu ca asta data
inca voru scí dá dovedi de inaltu patriotismu.

Camer'a reprezentantiloru Ungariei.

Siedintia de la 27. mart. 1871.

Presiedinte: Paulu Somssich. Pre bancele ministeriali:
Teodoru Pauler, Vilhelmu Tóth, Baltasaru Horváth, Iosifu
Szlávy, cont. Iuliu Andrassy, Carolu Kerkapoly si Stefanu
Gorovo.

Dupa verificarea processului verbalu alu siedintiei tre-
cute, deputatulu Rudolfu Ocskay si-depune mandatulu
d'in cause sanitarie. — Se va publica alegere noua in cer-
culu electoralu alu Nitrei devenitu vacantu. — Presiedintele
anuncia apoi mai multe petitiuni, cari se trecu la comisiu-
nea petitiunaria d'impreuna cu petitiunile presintate de de-
putatii Alesandru Csanády, Sigismundu Popoviciu,
Sava Vukovics, Geiza Szüllő, Gabrielu Lónyay, Paulu Ki-
rályi si Danielu Szakácsy.

Alessandru Almássy intréba pre ministrulu de
comunicatiune, daca are cunosciintia ca calea ferata ungu-
resca de statu amenintia Ungari'a cu germanisare.

Danielu Irányi si-reinnoiesce doue interpellatiuni
ale sale adressate mai de multu ministrului de interne si
remase nerespuse inca. — Interpellatiunile se voru comu-
nicá ministriloru concerninti.

Presiedintele spune, ca prin depunerea mandatului lui
Iosifu Hosszu si prin lungulu concediu alu deputatului
Augustu Klobusitzky comisiunea de 25 a devenitu
necompleta; dreptu-ace'a invita camer'a a suplini locurile
vacante. — Alegerea se va face in siedintia proxima
(28. martiu).

Dupa ace'a camer'a trece la ordinea zilei: continua-
rea desbaterii speciale a supra proiectului de lege despre
organisarea comuneloru, si respective a supra §-ului 34
d'in acestu proiectu, care trateza despre reprezentanti'a co-
munale si votulu virilu.

Iosifu Vidliczkay documenteaza ca votulu virilu
e una inventiune a provisorului, si nu insemne alta-ce de-
catu unu regresu in desvoltarea constitutiunale; dreptu-ace'a
accepteaza votulu minoritati, ca adeca reprezentanti'a comu-
nale se consiste numai d'in alesii comunei alegatorie.

Mauritiu Brennerberg si Alessandru Török
pledeza in favorulu teatului comisiunii centrale, era cont.
Teodoru Csáky, Carolu Bobory si Ales. Almássy
pentru propunerea minoritati, si contra votulu virilu.

Sava Vukovics condamna cu tota resolutiunea
principiulu votulu virulu, pentru ca elu produce numai dis-
cordia si inimicelia intre seraci si avuti. — Proiectulu d'in
cestiune privilegieza numai pre acei-a, cari n'au trebuintia

de neci unu scutu, adeca pre avuti; era pre seraci, cari au mai mare trebuinta de scutulu legelativei, i scurteza in drepturile lor. Daca voiesce guvernulu se creeze voturi virile, atunci ar face mai bine se le introduce numai pre s'm'a seraciloru, ca-ci acesti-a au si trebuie se fia ajutorati. In fine oratorele voteza pentru propunerea minoritatii comisiunei centrale.

Iacobu Rannicher voteza contra votului virilu, si acest'a nu o face d'in punctu de vedero sasescu, ci d'in alu liberalitatii generale.

Emanuilu Hrabar se declara in favorulu votului minoritatii; de asemenea si Vincentiu Babesiu.

Ne mai fiindu neci unu oratore in scrisu d'a vorbi, presedintele declara de terminata discutiunea a sup'ra §-lui 34.

Dupa ace'a ie cuventulu ministrulu de interne, Wilhelmu Tóth, si declara, ca in visti'a de statu nu se pote procede numai dupa principie abstracte, ci trebuiescu considerate si relatiunile practice; si aceste pretindu asta-di introducerea votului virilu. Oratorele spera, ca numitele relatiuni se voru poté schimbá, si atunci nime nu se va opune modificarii acestui paragrafu, inse acum'a e constrinsu a recomená camerei primirea tectstului comisiunei centrale.

B. Ludovicu Simonyi recomanda, in cuvinte putiene, primirea propunerii minoritatii comisiunei centrale; era Paulu Királyi recomanda tectstulu comisiunei centrale.

La dorinti'a manifestata d'in tote partile, se face votare nominale a sup'ra intrebării, daca camera primesce séu nu §-ulu 34 in tectstulu comisiunei centrale, si rezultat'u votării este urmatoriu: D'entre 404 deputati verificali 150 voteza pentru si 137 contra; 116 deputati sunt absinti; presedintele s'a abstienutu de la votu; prin urmare tectstulu comisiunei centrale sa acceptatu cu una majoritate de 13 voturi.

Urmeza §-ulu 36, care contine: „Numerulu reprezentantiloru comunali reguleza numerulu locuitoriloru comunei, adeca dupa câte 100 locuitori se computa unu reprezentante. Numerulu totalu alu reprezentantiloru alesi si nealesi nu pote consiste in comunitati d'in mai putieni de 12 si d'in mai multi de 24 individi; in comune mai mari d'in mai putieni de 24, si d'in mai multi de 48, si, in fine, in cetatile proviedute cu magistrate d'in mai putieni de 48, si d'in mai multi de 200.

Raportorele minoritatii comisiunei centrale, b. Ludovicu Simonyi, propune respingerea acestui paragrafu, ce'a ce se si intempla.

§§-ii 36 si 37 se admitu fara neci una modificare. — Cu privire la §. 38, care trateza despre modalitatea alegerei reprezentantiloru, Bela Perczel propune susceperea unei alinee noue, in carea se dice, ca numerulu reprezentantiloru comunali se statorosce prin juridictiune.

Raportorulu comisiunei centrale, Paulu Királyi, nu primesce alinea propusa, fiindu-ca ea e in contradicere cu spiretulu legii.

Ministrulu Tóth propune, ca alinea prima la acestu paragrafu, tectstulu de mai susu alu §-ului 35, numai catu cu nesece modificari in cifre.

Ignatiu Dietrich protesteaza contra acestei procederi, carea nu convine cu demnitatea camerei, ca unu paragrafu respinsu se se propuna era-si in forma de amendamentu. — Dupa una discutiune scurta, camera respinge propunerea deputatulu Bela Perczel, si adopta tectstulu comisiunei centrale cu amendamentulu ministrulu Tóth.

Dupa ace'a se mai admitu §-ii 39—49 parte fara observatiune, parte cu ore-si-cari modificatiuni stilistice. Siedinti'a se inchiaia la 2 ore d. m.

Siedinti'a de la 28. mart. 1871.

Presedintele Paulu Somssich deschide siedinti'a de asta-di a camerei reprezentantiloru la 9 ore a. m. Dupa cetirea si verificarea processulu verbalu alu siedintei trecute presedintele anuncia mai multe petitiuni, cari se transpunu comisiunei petitiunarie d'impreuna cu petitiunile presintate de deputatii Perczel, Gabrielu Várady, Ioanu Vidats si Paulu Nyáry.

Dr. Iosifu Hodosiu interpelleza pre ministrulu financiaru in afacerea beserice „de la Sant'a Treime“ d'in Brasiovu. (A se vedé nr. trecutulu alu „Federat.“ Red.) — Interpellatiunea se va comunicá ministrulu concerninte.

Adamu Lázár pune pre biurulu camerei unu proiectu de resolutiune, dupa care ministrulu de comunicatiune este invitat a primi in bugetulu venitoriu sioséu'a Blasiu-Balasiériu.

Baltasaru Halász presinta unu proiectu de resolutiune, prin care cere, ca immediatu dupa deliberarea proiectulu de lege despre organizarea comuneloru camerei se incepa discutiunea proiectulu de lege despre venatu.

Proiectele de conclusu se voru tipari si distribui. Dupa ace'a camera trece la ordinea dilei: alegerea a doi membri in comisiunea de 25. — Resultatulu alegerei se va publicá in siedinti'a proxima (29. martiu).

B. Paulu Nyáry presinta nuntulu camerei magnatiloru, dupa care magnatii au primitu fara modificatiune proiectele de legi despre conventiunile inchiaiate cu Italia, Frantia si Suedia-Norvegia, despre imultirea judecatori-

loru de la tabl'a regéscá d'in Pest'a si despre creditulu suplementariu pentru provisorulu fumaau. — Se voru sterne Majestatii Sale spre sanctiunare.

Dupa ace'a urmeza continuarea desbaterei speciale a sup'ra proiectulu de lege despre organizarea comuneloru, si §-ii 52—69 se primescu parte cu, parte fara modificatiuni. Relativu la §-ulu 70, despre alegerea judelui si a juratiloru comunali, raportorulu minoritatii sectiunei centrale face urmatoriulu amendamentu: „In comunele mai mari si in cetatile proviedute cu magistrate, intrég'a reprezentantia se alege de comunitatea alegatoria.“

Ministrulu Tóth e contra acestui amendamentu, era 20 membri d'in stanga ceru ca votarea nominale a sup'ra paragrafulu d'in cestiune se se améne pre siedinti'a venitoria (29. martiu); dreptu-ace'a paragrafulu se lasa in suspensio.

§-ulu 71 se admite cu modificatiunea deputatulu Iul. Györfy, ca adeca in comunitati si comune mai mari reprezentantia comunale, afara de notariu, se siege pre 3 ani, era in cetatile cu magistrate pre 6 ani. — De asemenea si §-ulu 72 se admite cu ore-si-cari modificatiuni neesentfali, propuse de Iuliu Györfy.

Bar. Iuliu Nyáry presinta nuntulu camerei magnatiloru, dupa care magnatii au primitu nemodificatu proiectulu de lege despre bugetulu de pre anulu 1871. — Se va asterne Majestatii Sale spre sanctiunare.

Dupa ace'a se continua desbaterea speciale a sup'ra legii comunale, si §-ii 73—76 se primescu parte fara observatiune, parte cu ore-cari modificatiuni neinsemnate.

Siedinti'a se inchiaia la 2 ore d. m.

Ce este cestiunea Oriintelui

pentru Russia si Prusso-Germania?

„Daca Russia nu si-va intinde dominatiunea para la Adriatic'a, ea va fi respinsa inderetru la Nipru si Cestiunea Oriintelui se va resolve fara d'ins'a: Dunarea va deveni germana, Marea-Négra germana.“ — Fadeiew, Austria si Russia.

„Progressulu colossulu Slavu in aniu'a Europei e amenintia cu o noua catastrofa, mai crribila decâtu devastatiunile mongole.“ — Hecker in Parlamentulu Badensu d'in 1846.

I.

Gortschakoff declara prin marfalulu Fadeiew, ca Russia ortodoxa nu va sufferi a se germanisa Oriintele. *) Bismarck i respunde prin pseudonimulu Arkolay, travestitulu seu alter-ego, ca Germania este ante-gard'a Europei facia cu Asia, pre care o resuma in prisma dominatiunea moscovita.

Asie dar' Cestiunea Oriintelui essiste pentru Prussia ca si pentru Russia: Pontulu si Delta este chei'a enigmei, gemenele d'in care se va nasce inevitabilulu conflictu slavo-germanu.

Nu voimu a essamina asta-di: ce resultatu va ave elu pentru poporele implicate, seu ca ce bine amu poté sperá noi de la o victoria prusso-germana, ori russo-slava?

Nu vomu admite, ca viitorulu are se fia mai aspru decâtu trecutulu; dar' va fi consultu a nu uitá ceea ce amu patitu cu Germanii d'in Austria si cu Slavii d'in Russia in tote ciocnirile lor, astu-feliu ca potemu cise la fia-care occasiune, despre unii ca si despre alii:

„Quod non fecerunt Goti,
Hoc fecerunt Scoti!...“

Daca mai essistem, negresitu nu gratia secolariloru competitori; proba ca asta di chiaru Austria, de-si repudiata si umilita de cei ce s'au servitu cu d'ins'a in contra nostra in toti timpii, si-pune ultimele fortie se ni mai faca totu reulu posibilu.

Neimpacata Nemesis o impinge mereu la gurele Dunarei, ce paru a cantá o victima, atragandu-o cu o potere precipitanta in pericolosulu virtegiu.

Betran'a cochetta pote fi segura, ca de asta-data nu va gasi la Delta unu aliatu in asociatulu ei d'in 1775!

In acestu punctu avemu ponderosa incredintiare a lui Fadeiew, care ni spune, ca Marea-Négra nu se va poté asigura pre scm'a Russiei, decâtu prin nimicirea Austriei.

Din alta parte, Prussaculu Müller nu i lasa nici o perspectiva la unu eventualu spriginu despre Baltica; d'in contra, elu afirma, ca imperiulu Austriei nu mai are interesu pentru actual'a Europa.

Noulu stadiu, in care se vede a fi intratu vital'a si ardietorea, Cestiune de la 1866 prin vin'a Occidentulu latinu, si in buna parte prin chiaru vin'a nostra, ne pune in fatal'a positiune a cau'a si in aceste giurstaru midilocoale de scapare in probabilitati si combinatiuni realizate in trecut, realizabile in viitoru, dar' dubiose in fondu, mai alesu candu cei doi atleti de la Nev'a si Baltica au remasu absoluti stapani ai situatiunii, candu ei se certa pre pelea nostra, si candu Europ'a este a-si dá peccatosulu sufletu prin ingenuchiarea gloriosei Frantiei!

*) Als das einzige rechtglaubig-slavische Reich auf der Welt, kann Russland die Germanisirung seiner Stammverwandten nicht zulassen. — Fadeiew, Kriegsmacht und Kriegspolitik, 1870, p. 250.

Diceamu in preedintele studiu, ca diplomati'a ipocrita si uluita si-va subrie in conferintele dela Londr'a sentinti'a de morte, inregistrandu cu umilintia decretule intro-pidulu Cancelliu allu Confederatiunii Germanice.

Asie s' si urmatu.

Russia remane detentorea Marei-Negre, neaperatu: usque ad bene placitum Caesaris!

Awburgulu accepta cu recunoscintia nestramtata lovitura de gratia, primindu a se pune prin concessiuni masate si aparintie de avantagie la Port'a-de-ferru in nemulocitu conflictu cu tierele riverane, cari devinu prin natur'a lucrulu si mai neimpacate in resentimentele lor pentru Austro-Ungaria, dar' mai unite totu-de-odata intre ele prin o noua comunitate de interese.

In doue cuvinte:

Missiunea Austriei va fi se turbure apele Dunarei si ecuvoculu avantagiu, ce i s'a conferitu, ascunde in misteriosulu lui sinn chiaru fersitulu ei, punendu in man'a incendiariloru Beust-Andrássy torti'a aprinsa!

Cari sunt inse garantiile, obtienute pentru celu de alu doilea muribundu dela Bosforu?

Cari sunt compensatiunile in interessulu pacii Europe si alu integritatii Imperiulu Osmanu pentru straditiunea Pontulu?

Dreptulu recunoscutu marelui Padisiahu d'a inchide Dardanellele?

Éta-lu devenitu si portariu!

In principiu i s'a luat ceece ce aveá, punendu-i-se in contestatiune suveranitatea a sup'ra Dardanelorulu; in faptu i s'a recunoscutu unu dreptu ce-lu posedá, dar' de care n'a potutu face usu cu ore-si-care succesu in trecut, si cu atatu mai putienu va poté face in viitoru.

Angli'a, izolata de Frantia seu si unita cu Germani'a prussificata, poté-va tiené peptu cu poterile Russo-Americane?

Nu scimu, daca aparitiunea acestui nou Achille va influentiá Cestiunea in favorea seu defavorea poporeloru, dar' ceea ce cunoscemu, este ca Presedintele Stateloru-unite, republicanulu Grant, promite Despotulu dela Nev'a totu concursulu poterii maritime, de care dispune America, in casu de ciocnire cu Angli'a, declarandu ca marin'a militara a Stateloru-unite va ajutá vassele rusesci se fortieze trecutorea Dardanelorulu.

Fostu-mu seu nu prevedietori, candu amu pusu la indoieia sinceritatea si durat'a aliantiei russo-prusse in caus'a Oriintelui?

Daca nu, intrebamu: ce semnifica acordulu intre Russia autocrata si republic'a Stateloru-Unite?

Daca da, remane se essaminamu afundu vederile si ale Russiei si ale Germaniei in cauza.

II.

Cestiunea Oriintelui este slava, — dice Fadeiew.

Ea este germana, — replica Müller.

Pusi intre o tesa slava si o anti-tesa germana, sintes'a pare a fi lesne de prevedietu.

Ne vomu feri a resolve problem'a sintesei prin anticipatiune, dar' ne vomu oprí, in interesulu subiectulu ce ne preocupu, la scrierile campioniloru Slavismulu: Ruffer si Fadeiew; un'a intitulata: Peninsul'a Balcanulu, alt'a: Austria si Russia.

Caracterulu militantu si scopulu loru distinctivu fiindu de cea mai mare insemnatare pentru Occidentele latinu, si in particularu pentru noi, Latini Resaritului, neperitorulu stalpu allu divulu Traianu, — avemu imperios'a detoria nu numai a ne pune in curintele toturoru ideelor propagandei russo-slave, dar' a ne si petrunde de estrem'a loru gravitate.

Concordanti'a in conclusiunile finale si tendentiosulu ostracismu contra intereselor latine in Oriinte maresce valore acestoru scrieri in ochii nostri.

Apostolii ortodossismulu russo-slavu, cu Gurowsky, Fadeiew, Herzen, Ruffer in frunte, intielegu prin Oriinte o campia intinsa, cu o speciala si asié d'icundu providentiála destinatiune pentru grandioasele proiecte moscovite.

Latfrea dreptu-credinciosei Russie preste totu Oriintele constitue punctulu culminante in allucinatiunile lui Fadeiew si semeniloru sei.

Missiunea Russiei fiindu — dupa d'insulu — a se pune in fruntea Slaviloru d'in Europ'a, chiamati a formá unu mare imperiu federativu sub dinasti'a Tiarulu, urmédia ca Russia se incinga in giurulu acelor State federale, intre, cari va ave se intre si Constantinopolea, ca orasiu liberu, unu cordonu colossalu, si luandu in manile ei tote cestiunile internationale si militare, se-si estinda egemoni'a pana la Adriatic'a. *)

Dandu tota attentione nostra espusulu programu, si combinandu-lu cu faptele implinite in mediulu Germaniei, cu joculu Russiei in resbellulu germano-danezu si prusso-austri, cu attitudinea ei facia cu despoierile essecutate in Schleswig-Holstein, Sassonia si Nassau, in fine cu nefastulu si vandaliculu resbellu germano-francesu, ne vomu convinge fara multa difficultate, ca acelu programu este oper'a unei prealabile si intime intielegeri d'intre Bismarck si Gorciakoff, preurmata catastrofei de la Königgrätz, in expectativa de a vedé, cine va amagi apoi unulu pre altulu.

Vomu intielege, ca rezervulu, ce ni-lu dá Fadeiew,

*) Fadeiew, Austria si Russia.

este secundă parte d'in combinatul proiectu russo-prussu, pentru a carui esecutare s'a pusu in scena Cestiunea Pontului si s'a semenatu cu multa istefime gemenele curundu-lui conflictu russo-austru prin cestiunea Deltei.

Nu mai incapa indoieala, că simburile proiectului proiectu este :

Unu Imperiu Prusso-Germanu până la Leit'a, si unu Imperiu Russo-Slavu până la Adriatica.

Affinitatea de idee la Müller si Fadeiew, la Arkolay si Ruffer, ne pote lumină si mai multu in acēsta previsiune.

Fadei-w scie ce dice, candu declara că imperiulu austro-ungaru va prim' lovitura letala, d'in data ce se va decide Rusi'a a luă in mână caus'a Slaviloru.

Müller caută să fia bine inspiratu, candu afirma, că imperiulu Austriei nu mai are interesu pentru nou'a Europa.

Concertulu fiindu patentu si stabilitu până la evidintia a acestu punctu, amu poté pré-bine se ni esplicamu motivulu si scopulu uriasieloru concentrari si pregatiri muscatesci la frontarele Galitiei si pre Nistru.

Ca să completăm idea noastră priyitoria la sinceritatea Prussiei in ceea ce concerna velleitatile russo-slave, ni permittemu a sustiené, că daca epistola Domnitorului Romanu poté avé vre-o importantia, noi amu fi dispusi a i-o dá numai in sensulu unui avisu, cu atâtu mai semnificativu, în câtu elu stă neaperatu in strinsa legatura cu celle mai minice si recinti combinatiuni, ce le va fi conceputu misteriosulu Bismarck in Cestiunea Oriintelui.

Să nu se uite, că la 1866 se promisese Franciei compensatiuni la Rinu.

Prodigiosulu geniu alu Cancellariulu prusso-germanu este in stare a ni dá o nou: editiune a teoriei compensative la Dunare pre sém'a Rusiei.

(Va urmá.)

Naseudu, in 19. martiu, 1871.

Convinsu, că colonele pretiutului diurnalu „Federatiunea“ sunt totu-de-un'a deschise pentru ori-ce afaceri scolare, mi ieu voia a tramite spre publicare una scurta insemnare despre ceea lucrate de adunarea scolastica, tiena aici in 18. si 19. l. c.

Starea debelata si amortiel'a in care intrasera scolele de pre aici, dar' mai cu sema temerea — destulu de fundata — că acelea voru deveni préda strainiloru, lacomi de a ni rapí limb'a, ce avemu mai scumpu, au indemnatu pre unii barbati demni d'in comitetulu scol. distr., a cugetá mai sericsu la viitorulu scoleloru, si spre acestu scopu au alesu una comisiune d'in sinulu sėu, carea să elaboreze unu „proiectu de statute pentru organizarea scoleloru poporale gr. cat. d'in districtu.“

Elaborandu comisiunea insarcinata acelu proiectu de statute, si inca câtu se poté de corespundietoriu, adunarea de sta-di, 18. martiu, compusa d'in reprezentantii comuneloru, preuti, mireni si invetiatori, l'a predatu unei noue comisiuni de 7 membri, carea inca in cursulu siedintiei s'lu esamineze, si să-si dēe apoi parerea.

Intr'aceea la ordinea dilei se pune cestiunea : „Să se scota celea 5%, prescrie in legea scol. pentru sustinerea scoleloru, si aici la noi, sėu ba?“

Se incinge una desbatere seriosa. Unii sustienu, că despre scoterea acelor 5% aici in districtu nu pote fi vorba, de ora-ce fia-care comuna gr. cat. are inca de pre tempulu grantiei fundatiune scolastica locala (de la 2—6000 fl. v. a.) d'in a carei percente se porta tote speșele scol. si, prin urmare, poporulul platește celea 5% prescrie in lege; alii — si cei mai multi — propunu a se scote acele 5%, pen-că, a) de-sf au scolele gr. cat. fundatiuni, acelea sunt timse multu mai mice, decâtu ca d'in percentele loru să se pota acoperi tote speșele; b) pentru-că guvernulu totu le va scote, si atunci le va folosí acolo unde-i va veni mai bine la scotela. In urma se decide a se scote, cu atâtu mai vertosu, că s'a produsu aici si unu ordinu, prin care se impune scoterea loru d'in partea guvernului, si să se folosesca pentru acoperirea șpeșelor scol., ér' restulu — unde va intrece — să se adauga la sporirea fundatiunilor scol. locale.

In siedinti'a a dou'a, carea s'au tiau in 18. dupa media-di, comisiunea insarcinata cu esaminarea proiectului de statute, referesce adunării, cum-că a aflatu proiectulu, in intregulu sėu, de bunu, si adunarea lu primisce pentru desbatere speciale. Se cetesce si desbate apoi §. de §., si in urma se primisce proiectulu intregu cu pré putiene modificatiuni. La §-ulu care statoresce, ca tote speșele scol., ce pana acum'a se portau in unele comune si d'in cass'a alodiala, pre venitoriu să se porte eschisivu d'in fondulu scolei; ér' la §-ulu care statoresce, că invetiatorii sunt obligati a veni in totu anulu odata la conferintia, s'a adausu, că „este a li se solví d'in fondulu scolaru diurne de 1 fl. 50 cr. pre di. Regretámu numai, că la acestu §. nu s'a primitu amendamentulu comisiunii, ca „comitetulu scol. distr., prin presiedintele sėu, să fia obligatu a conchiama pre invetiatori la conferintia in totu anulu, baremu odata“, si acēst'a d'in caus'a, că trecu ani dupa ani si nu mai vedemu conferintie invetiatoresci.

S'au mai vorbitu multe in siedinti'a acēst'a, dar' nu s'a adusu nici una decisiune, pentru-că, cam la urma, nu se mai intielegeá omu pre omu, d'in caus'a nepotrivatei conduceri — vorbindu intre patru ochi.

In siedinti'a a trei-a, carea s'a tiau in 19. martiu, s'a pusu in desbatere unu §. d'in statute, care imparte totu districtulu in cinci cercuri scolare, si prescrie pre fia-care cercu unu referintu, si, dupa-ce comisiunea de 3., insercinata de mai inainte cu elucrarea „unei instructiuni pentru referintii scolari,“ si-citesce operatulu, bine compusu, si cu propunerea de a se alege de referintii „omeni de specialitate“, adunarea lu-primisce de base pentru alegerea referintiloru si alege d'in sinulu sėu una comisiune de 9., sub conducerea presiedintelui adunării, Dlu vicariu, carea să candideze 5 referintii centrali cu resiedinti'a in Naseudu. — Referintii alesi sunt : DD. M. Popu, pentru cerculu scol. alu Naseudului, Dr. C. Moisilu, pentru alu San-Georgiului, C. Anca, pentru alu Zagrei, L. Pavlelea, pentru alu Rodnei si N. Besianu, pentru alu Monorului, barbati de scola si demni de acestu oficiu. Missiunea acestoru referintii va fi, a veghiá in cerculu loru a sup'ra afaceriloru interne ale scoleloru, a sup'ra modulu de propunere alu invetiatoriloru, a sup'ra observării planului de investimentu, care inca s'a primitu de adunare, si care lu va avé fia-care invetiatoriu la mana, etc., si pentru a ajunge acestu scopu si-voru cercetá scolele d'in candu in candu pre neacceptate.

S'au mai alesu apoi si alti 5 referintii cercuali, cu resiedinti'a in fia-care cercu scolasticu, in persoanele acelor-a, cari imbraca celu mai inaltu oficiu politicu in cerculu sėu, cari la noi sunt judii procesuali, si cari voru avé a ingriji in totu modulu de afacerile esterne ale scoleloru, si astfelu scolele nostre de aici s'au pusu pre una basa noua, s'au pusu in man'a unoru barbati cari, daca voru desvoltá destula energia, le potu pune pre trept'a, pre care au statu odata pre la noi, pre tempulu neuitatulu Marianu.

S'a adusu apoi una decisiune, că referintii interni voru capeta, ca diurne, 4 fl. pre di, d'in fondulu scolei respective. Invetiatorii dar' sunt cu 2 fl. 50 cr. si in diurne mai mici domni.

Nu scimu ce voru dice la acēst'a comunele ai caroru reprezentanti, partea cea mai mare, s'au fostu departatu si n'au fostu de facia la acēsta decisiune. Noi credemu, că nu e multu, si faptele dloru referintii voru fi cu multu mai demne, decâtu a se poté remunera cu acēsta suma, dar' totu asié sperámu, că fiindu toti acesti domni pro primo romanu, pro secundo cu posturi frumose si bine salarisati, voru preferá a lucrá in interesulu culturai si alu luminării poporului, mai multu d'in iubire cătra acestu-a, de câtu d'in respectu materialu. In câtu despre referintii cercuali sperámu, că dloru, avendu si fãra de aceea prin comune mai multe afaceri, voru lucrá pre calea acēst'a fãra a pretinde de la sermane școle alta respicta, decâtu recunoscinti'a si multumit'a poporului, precumu am si auditu esprimandu-se bravii romani T. Hontila si I. Isipu.

In urma s'a decisu, că planulu de investimentu, d'impreuna cu statutulu d'in cestiune, să se trimita vener. ordinariatu d'in Gherla spre aprobare, si apoi să se tiparésca, si cu acēst'a adunarea si-a finitu agendele; remane numai ca celea puse pre hartia să se efeptuesca.

Cestiunea despre immultirea salarielor invetiatoriloru a scapatu-o adunarea d'in vedere si acum'a, si s'a amēnatu, scie Ddieu până candu.

In legatura cu acestea, ca romanu, nu potu trecé cu vederea si observatiunile, cari le-am culesu cu acēsta ocașione.

In districtulu Naseudului, pre valea Somesiului, existu in trei comune mari câte una scola triviala, infintiate inca in tempulu grantiei, si reorganizate, pare-mi-se, in anulu 1864, fia-care cu doue clase si cu doi invetiatori. Aceste școle, e vorb'a, să se desfiintieze, si anume d'in motivulu, că sunt putieni prunci in ele, si poftescu multe șpeșe. Pote nu veti crede, dar' e adeveru, si ast'a o propunu romani si incacu capete albe ca óia.

Ei domniloru ! a fostu greu a le intemeia, dar' a le desfiintia e forte usioru. E mai usioru a le desfiintia, decâtu a luá measure, ca in fia-care scola să fia celu putienu câte 100 de prunci, că-ci omeni a datu Ddieu destui. Si óre care e scopulu scoleloru ? Nu luminarea si cultivarea poporului ? Ore nu dvostra ati lucratu pentru reorganizarea loru ? — Care vi-a fostu scopulu atunci, l'amu intielesu, si lu-intielegemu si acum, candu voiti a le desfiintia.

Dar' óre cum stau trebele asta-di, să nu ne tememu, că guvernulu va face in loculu loru școle de statu, ca d'in cuiburile acelea să pota cu atâtu mai bine magiarisá până si poporul de prin tote unghiurile ? — Amu dorí să vedemu, nu desfiintiandu-se, ci immultiendu-se școlele, si in prim'a linia : radicaudu-se, cu ori-ce sacrificie, una preparandia in Naseudu, fãra de care, e dreptu, că apoi nu ni trebuescu nici celea-lalte școle mice. —

In 20. l. c. s'a constituitu aici, sub presidiulu Dlui vice-inspectoru, comit. M. Bohatielu, senatulu scol. de statu, in care au intratu si cáti-va membri d'in senatulu scol. distr. de conf. gr. catolica, si cari cu cuventulu de onore — in locu de juramentu — s'au obligatu a lucrá cum va cantá... cine e mai mare in tiera.

Sunt unii, cari „toturoru tote se facu“, dupa dis'a apostolului, dar' nu intielegemu cum voru „servi la doi domni,“ cei ce i-amu cunoscutu până acum'a de romani buni si zelosi; temerea noastră inse dispare câtu ce cugetámu, că si in acestu senatu trebuescu barbati cari să ni apere interesele scoleloru confessionalii

Economicu

(Sistemele de agricultura la Romani.

(Urmare.) *

Povârnelu (palincarielu) potu aduce mari folose economului romanu, a nume :

1) Bucatele sėu fruptele prefacute in spiritu capeta unu pretiu mai mare. Urmatoriulu calculu, constatatu prin prace si esperientia, ni va dovedí acēst'a; a nume 7½ pundi cucurudiu ni dau, precum diseramu mai susu, 1 cupa de spiritu de 32 grade, prin urmare 1 cubulu, carele cantaresce (terminu de mediu-locu) 170 pundi, ni va dá 22.6 cupe, că-ci 170 impartitu cu 7½ face 22.6. Asemene, de la 1 jugeru pamentu care, dupa șocotel'a facuta mai inainte, ni dá 15 cubule cucurudiu, vomu avé 339 cupe sėu 8 vedre si 19 cupe spiritu, că-ci 15 multiplicatu cu 22.6 face acēsta suma. Să dicemu in calculu de mediu-locu, că 1 vedra spiritu are pretiulu de 8 fl., atunci 8 vedre si 19 cupe facu in bani aproape 66 fl. Éca, numai in calculu de mediu-locu, câtu potemu cascigá, daca 1 jugeru de pamentu se va semená cu cucurudiu si acestu-a se va transformá in spiritu ! Se intielege, că d'in acēsta suma trebuie subtrase tote șpeșele pentru lucratori, tote interesele capitaleloru intrebuintiate pentru constructiunile si instrumentele necesarie la povârne, etc.

Asemene se pote calculá venitul ce ar' aduce spiritulu facutu d'in secura, baraboi, etc.

Prin transformarea fructelor sale in spiritu, economulu casciga inca si d'in punctu de vedere comercialu, că-ci noulu sėu articlu, care in volumu putnu si usioru representsedia unu pretiu mai mare decâtu in starea sa bruta, se pote totu-data transportá spre vendiare multu mai eftinu. Aci inca este cascigu. De exemplu, 22 cupe spiritu se potu transportá mai lesne si cu mai pucine șpeșe decâtu, 1 cubulu de cucurudiu, etc.

2) Economulu casciga prin povârne nutretiu pentru animalele sale. Să nu considerámu aci hospelu, sementi'a usiora, etc., cari romanu de la fructele intrebuintiate pentru producerea spiritului si cari inca au ce-va valere; să mentionámu numai uniculu productu : braha (borhotu), care este de nespusa insemnata nu numai pentru nutirea, ci si pentru ingrasierea animaleloru domestice si, prin urmare, pentru a poté face, in modu eftinu si usioru, unu cascigu mare prin comerciu.

Cantitatea precum si bunetatea brahei depinde de la cantitatea apei, carea se intrebuintieza la plamadela in proportiune de 1 : 3 până 1 : 9, va să óca : ap'a pote intrece de 3 până 9 ori cantitatea fructelor destinate pentru plamadela, si in asta proportiune cresce si cantitatea brahei.

Insemnámu aci, că plamadela nu se face nece-una-data numai d'in una specie de bucate, de exemplu, numai d'in cucurudiu, ci totu de-un'a se mesteca mai multe specii; in totu casulu, ordiulu incoltitu, care se adauge cam in ¼ parte, nu pote lipsi, că-ce acestu-a irriteza fermentatiunea si ajuta indulcirea materiei plamedite. Asié, de exemplu, daca vomu luá pentru plamadela 100 pundi (libre) frupte cari, reduce in cupe, facu 30 cupe gráne si 10 cupe ordiu incoltitu, la olalta 40 cupe, si daca, in proportiune de 1 : 5, vomu adauge 200 cupe de apa, atunci plamadela intrega va face 240 cupe sėu 6 vedre. Dar' cantitatea brahei depinde, afara de acēst'a, inca si de la modulu, cum se face destilatiunea; a nume se scie d'in esperientia, că destilatiunea prin focu aduce una perdere de 25% in braha, si d'in contra, destilatiunea prin abure adauge 25%, si acēst'a se efectueza prin aburii cari se condenseza si se facu apa. Deci, daca cele 240 cupe plamadela d'in exemplulu adusu se voru destilá prin abure, vomu cascigá 240 cupe plus 60, cu cari s'au immultitu, adeca 300 cupe braha. Dupa calcularea obicinuita in Austri'a, cantitatea brahei este egale cantitatii plamadeli plus 1/5 parte (immultirea prin aburi); deci, dupa acestu calculu, 20 vedre plamadela ni dau 20 + 4 = 24 vedre braha.

Totu dupa aceste date este lesne de calculatu, cáta braha se pote cascigá, de exemplu, daca se voru plamadí laolalta 10 cubule gráne (cubulu a 170 pundi), ¼ adeca 2½ cubule ordiu incoltitu (cubulu a 100 pundi) si de 5 ori atât'a apa. Resultatulu va fi : 1700 pundi (greutatea granelor) plus 250 pundi (ordiulu incoltitu) facu 1950 pundi (780 cupe, cătra cari adaugundu-se de cinci ori atât'a apa, adeca 9750 pundi (3900 cupe), cantitatea plamadeli sėu brahei va face : 11,700 pundi sėu 4680 cupe, sėu 117 vedre. Inse, daca destilatiunea s'ar' face prin abure, cantitatea brahei ar' fi mai multa cu 1/5 parte, adeca 117 plus 23½ face 140½ vedre braha.

Braha sėu borhotulu nu se considera inse numai dupa cantitate, ci si dupa bunetate, si ast'a depinde de la proportiunea apei ce se intrebuintieza la plamadela. Acēsta proportiune, precum aretaramu, pote variá de la 1 : 3 până 1 : 9, si, prin urmare, braha inca va fi mai buna sėu mai slaba, dupa cantitatea mai mica sėu mai multa a apei d'in plamadela.

Emiliu Wolf, chemicu agricolu, a aflatu prin mai multe analise, că 100 pundi braha cascigata d'in curudiu are atât'a potere nutritoria ca 33.2 pundi fenu bunu, sėu : pentru a supleni 100 pundi fenu bunu se receru 310 pundi

*) Vedi Nr. 22, 23, 24 si 30 ai „Fed.“

séu 124 cupe (3 vedre si 4 cupe) braha. Asié, mai departe, 295 pundi braha d'in secara facu 100 pundi fénu bunu; 639 p. braha d'in cartofi au valorea de 100 pundi fénu bunu, etc.

3) Economulucasciga prin povârne balegariu. Nu voiescu a vorbi aci de balegariulu grasu si escelinte alu viteloru séu animaleloru, cari se voru nutri cu braha; in acésta privintia ori-cine pote sè-si face calcululu, luandu de base datele de mai susu; ci voiu mentiuná, cà povârnele ni dau cenusia, funingine si alte mai multe picature séu remastie d'in fabrica, cari tote se potu intrebuiatiá pentru ingrasierea pamentului, si represinta una sumulitia frumosa.

4) Economulu, care are povârne, pote tiené si ingrasia mai multe animale si d'iu aceste, prin comerciu, pote trage casciguri mari.

5) Prin semenarea de fructe saporie, precum cucurdiu si cartofi, cari dau celu mai bunu materialu pentru fabricarea de spiritu, pamentulu se curatiesce de tote buruienele, se pulverizeza si se face bunu pentru productiunea graneloru.

(Va urmá.)

Romani'a.

Adunarea deputiloru.

Siedintia de la 12. mart. 1871.

Tribunale sunt pline de unu numerosu publicu. Agintii politienesce de ajunsu. In partea orientala a camerei, pre campulu de devale, statiunea de cu timpu unu regimentu de linia si mai multe diecimi de gardisti de di. In partea apusena e artileria, cavaleria si gardisti. Gardele pre la intrari sunt induoite.

La ora un'a fara unu patraru se deschide siedintia cu 103 deparati, sub presiedintia d-lui Nic. Paclénu, presiedinte.

Banc'a ministeriale e ocupata de d-nii G. Costaforu, Lascaru Catargiu, Nicolae Cretulescu, Gen. Christianu Tell, si Petre Mavrogheni.

Lascaru Catargiu, suindu-se la tribuna, citeste mesagiulu domnescu, care areta ca, primindu-se demisiunea fostulu guvern, s'au numitu ministrii: Lascaru Catargiu, la interne si presiedinte de consiliu; Gen. Christianu Tell, la resbelu; G. Costaforu, la esterne si ad-interim la culte si instructiunea publica; P. Mavrogheni la finantie si N. Cretulescu, la justitia si ad-interim la lucrările publice.

Apoi citeste si profesiunea de credintia ministeriale si, in fine, roga adunarea a trece in sectiuni spre a poté ministeriulu se comunica si Senatulu mesagiulu.

N. Fleva, in cestiune de regulamentu, nu vede de ce Camer'a acésta, care a inauguratu sistemulu constitutiunale, sè nu fia in dreptu a intrebá pre actualulu ministeriu despre causele ce au silitu pre fostulu guvern a demisiuná. Unulu séu doi ministrii potu merge la senatu spre a citi mesagiulu. In cestiune de regulamentu avendu cuventulu, dsa protesta cà adunarea e asediata de armata adusa de guvern, pre candu numai presiedintele are dreptulu d'a o chiamá, dupa regulamentu (aplause). In urm'a unoru siedintie secrete, cari adi nu mai sunt secrete pentru nimeni, camer'a trebuie sè desbata in tota libertatea si roga, prin urmare, pre guvern si presiedinte a dá ordine sè se retraga armat'a. (Intrerumperi sgomotose.) Chiaru forti'a tunurilor, cari statiunea in vale, la spatele camerei, nu me voru oprí a-mi spune sentiemintele si a-mi face detoria pentru care amu fostu tramisu. Rogu dar' pre presiedinte a face sè se retraga armat'a. (Aplause.)

Presiedintele explica cà, venindu la camera, a vedutu armat'a. Unu colonelu a venitu si i-a spusu cà e la dispositiunea biroului, dsa i-datu ordine sè se retraga, si cu parere de reu vedo cà nu s'a retrasu. Cu mahnire constata modulu cum se aplica regimulu constitutiunale. (Aplause.) Dsa citeste apoi art. d'ia constitutiune, care opresce precisu aducerea de armata in jurulu camerei.

Gen. Tell, ministru de resbelu, areta cà nu cu scirea d-loru s'a adusu armata. Vediendu emotiunea produsa in camera, d-loru s'au consultatu a roga pre deputati sè nu tiena adi siedintia. N'avemu trebuintia de armata pentru corpurile legiutorie. Ne vomu tiené de profesiunea de credintia citita. N'amú venitu cu ostilitate. Toti scimu ce grea e situatiunea financiara. Amu venitu sè ve ceremu concursulu cu pace si, pana la proba contraria, trebuic sè ae credeti.

Gheorghiu constata, cà cestiunea ce se discuta e cea mai conforma cu regulamentulu, cà-ci se calca regulamentulu si libertatea desbateriloru adunarii, prin incunjurarca camerei de fortia armata. Chiaru candu armat'a romana ar fi transformata in sbiri, nu me temu, inse me miru cum unu guvern, care vine si vorbesce de ordine si de constitutiune in mesagiulu séu, le calca cu una ora mai inainte (aplause.) Nu e demnu dar' de adunare d'a stá nici una minuta la vorba cu unu atare ministeriu (viue aplause). — Ce e vinovata acésta Camera? Ore pentru votulu datu in cestiunea Strusberg? Nu e unu soldatu in Bucuresci in casarma, toti sunt scosi, — cavaleria, artileria,

armata de linia. Cine a autorisatu pre guvern sè incunjure camer'a cu armata? N'amú facutu, de câtu amú discutatulu in siedintia secreta ultimatalu M. Sale, tramisu de Domnitoriu prin intermediulu d-lui Catargiu, cà séu abdica séu sè i se acorde cererile? Daca sunt propuneri subversive, sè se declare, inse unu momentu sè nu discutámu cu unu ministeru care, in momentulu candu vorbesce de constitutiune, cu una ora inainte a violatu-o! (aplause si emotiune.)

Tell, ministru de resbelu, areta cà nici n'a avutu timpu a luá asemenea mesure. Areti dreptulu a declará cà nu poteti delibérá sub armata. Ei voiu dá, prin urmare, ordine sè plece armat'a. (Se scola si pleca sè de ordine.)

A. Holbanu: Sè se duca si una delegatiune a camerei sè constate, cà-ci e armata — artileria — si in ce'a-l-alta parte a camerei.

L. Vacarescu areta cà, daca stang'a nu vrè sè se delibere sub presiunea armatei, neci d-loru (drept'a) nu potu delibérá sub presiunea omeniloru de ulitia. (Proteste.) Prefectulu politiei a declaratulu cà nu mai pote garantá pentru manu-tinerea ordinei, si de ace'a s'a luat a acele mesure d'a se aduce armat'a! (Sgomote.)

Lascaru Catargiu spune cà a facutu una propunere d'a se améná siedintia spre a poté merge la senatu. Rogu dar' pre presiedinte sè consulte camer'a de li acorda séu nu acésta.

Voci. La votu!

Se deschide noua cestiune de regulamentu.

I. Negura areta, cà s'a cititu camerei unu programu: n'avemu nevoia a ne pronuncia a supr'a acelu programu alu nouiloru ministri, cà-ci fia-care d'in dloru sunt unu programu. In capulu ministeriului e d. Lascaru Catargiu, care in alte ocaziuni, totu asié de grave, a versatu sange pre ulitiile Iasiului (aplause). Titlurile dlui sunt, pre zidurile Mitropoliei, sangele versatu, si prin urmare, nu-i inspira incredere. S'a vorbitu de soldati si poporu. Alegeti: cine sunt representantii poporului si cine ai armatei! (aplause. Intrerumperi. Sgomote.) Ati auditu pre d. Tell cà n'a avutu scintia de armata. Dar' erá de ajunsu sè se anuncie acestu ministeriu ca ea sè iésa d'in pamentu! De ce pana adi n'a fostu armata? (Aplause.) Sè limpedimu lucrurile de la inceputu: vreti sè ne tramiteti a casa? De ce ne mai amenintati atunci?

Iepurénu. Ce discutámu?

Codrescu. Anarchia discutámu! De cine se comanda armat'a? Suntem amenintati a fi sfasiati de armata!

Negura. Sum representante alu poporului si totu-de-un'a me voiu inspirá de la poporu. Armat'a este romana, e adeveratu; inse este si disciplinata. Mi-ar paré forte reu candu n'ar ascultá, inse trebuie sè ne ingrigimu, cà-ci ne amenintia. Acestu ministeriu vine cu opiniunea publica ori cu armat'a? Voru sè se impuna tieriei? Fac'o: noi n'avemu armata, inse noi ne radimám pre opiniunea publica! (aplause.) Eu credu unu periclu pentru constitutiune in cabinetulu actualu. Partisani lui se voru face solidari de tote faptele lui!

Voci. La votu! (sgomote.)

Se cere inchiderea discusiunii.

P. Gradisténu vorbesce contr'a inchiderei discusiunii: cererea ministrilor d'a li se acordá 24 ore este una cestiune ministeriale: cei ce le voru dá, au incredero in d-loru, cei ce nu, n'au incredero. Trebuie dar' a se urmá discusiunea spre a se vedé cine a datu ordinu armatei. Daca nu i-a datu ordinu ministrulu, trebuie sè le fi datu unu altu cine-va, si acelu cine-va sè se scia cà calca drepturile camerei si ale tieriei! (aplause.)

Lascaru Catargiu areta cà daca camer'a nu vrè sè se duca la senatu, voru stá aci si voru merge mane la acelu corpu, care pote cà va fi mai indulginte.

Se pune la votu inchiderea discusiunii si se primesce cu 5 voturi. Ministrii disparu de pre bancele ministeriale. Siedintia se radica si deputatii trecu in sectiuni, séu — mai corectu — pleca a casa.

Estrasu d'in „Romanulu.“

VARIETATI.

* (Invitatiune.) Societatea romana de lectura d'in Clusiu va tiné adunarea generale in 10 Aprile a. c., adeca: a doua di de pasci d. a. la 4 ore, in localitatea sa; onoratii membri sunt deci prin acésta cu tota stim'a invitati la participare. Clusiu, 27. Martiu 1871. — In nu mele comitetului: Iosifu Popu, presiedinte.

* (Anticitatile besericesci) remase inca de pre tempulu lui Stefanu voda la manastirea Dobrauti, s'au esportatu dílele trecute la museulu d'in Bucuresci, conformu unui ordinu ministerialu. „Curierulu de Iasi.“

* (Lista civile a diferitiloru monarci.) Diurnalulu francesu „Illustration“ publica list'a civile a mai multoru monarci, si cu acésta ocaziune se nesuesce a areta cam câtu a costatu Franciei domni'a de 18 ani a lui Ludovicu Napoleonu Bonaparte; adeca: Imperatulu Alessandru (Tiarulu Russei) primesce 42 milioane fran-

ci; Abdul Aziz 33 mill.; Napoleónu III. primia 26. mill.; Franciscu Iosifu 20 mill.; Vilhelmu I. regele Prussiei primia 14 mill.; Victoru Emanuilu primesce 12 mill.; Isabel'a, regin'a Ispaniei, primia 9 mill.; Leopoldu, regele Belgiului, primesce 3 mill. franci. — Republic'a americana, carea are la 38¹/₂ milioane locuitori, dá presiedintelu séu una lista civile numai de 125 mii de franci. Prin urmare, Napoleonu primia pentru fia-cari 35 ore ale domnei sale aproape atáta, câtu primesce presiedintele americanu pentru unu anu intregu. Napoleonu n'aveá inse numai list'a civile, ci elu mai aveá inca spre dispusetiune mai multe fortaretii si domeniuri de ale statului, cari inca i aduceau unu venitu de vre-o câte-va milioane. Mai departe nu trebuie sè se uite, cà pre fia-care anu se plateau mai multe milioane pentru intretinerea familiei ipperiale. Daca vomu mai audange la acestea si salariele diferitiloru demnitari ai séi, atunci sum'a, ce trebuia pre fia-care anu pentru capulu statului, se ureá la 50 de milioane. Acésta suma va deveni si mai enorma — díce numita foia — daca vomu socoti câtu s'a furatu pre fia-care anu d'in bugetulu pentru armata. Franci'a plateá pre anu 6—700 de milioane pentru a tiené 6—700 de mii soldati. In loculu acestoru-a inse la inceputulu resbelulu abié s'au aflatu 300,000 fetiori inarmati. Considerandu tote acestea, Napoleonu a tocatu in cursu de 18 ani aproape duce milliarde de franci. La prim'a cugetare se va paré cui-va cam multu, ba chiaru imposibilu, dar' se va convinge indata ce va scí, cà Napoleonu, care a spesatu pre fia-care anu sume colosale cu creaturele sale, are astadi una avere de 7—800 de milioane. Si pentru tote acestea Franci'a a perditu Alsacia si una parte a Lotaringiei, pre langa cinci milliarde spese de resbelu si una multime de suflete, si asta-di cu inim'a sangerata si cu ochii plini de lacrime priveste la cetátile si satele dearse.

Sciri electrice.

Bucuresci, 27. martiu. Generalulu Telu a luat portfolu ministeriului de cultu si in loculu séu, la ministeriulu de resbelu, s'a denumitu generalulu Florescu. In urm'a desbaterii a supr'a propunerii lui Fleva, noulu ministeriu a primitu indirectu unu votu de neincredere. Disolverea camerei se accepta pre mane.

Bucuresci, 28. martiu. Camer'a s'a disolvatu prin unu decretu domnescu. Ministeriulu si-a datu demisiunea, dar' nu s'a primitu; cetatea e liniscita.

Parisu, 28. martiu. Noulu comitetu centralu s'a constituitu: Assy presiedinte, Garibaldi presiedinte onorariu, Duval comandante de artileria, Henry comandante de infanteria si Bergerei comandante de cavaleria. Diurnalulu „Paris“ anuncia, cà Thiers pregatesce transferarea Adunati nationale de la Versali'a la Fontainebleau.

Paris, 28. mart. Cetatea e liniscita, gardia nationale (insurgentii) au luat pusetiune defensiva. Subcomitatulu centralu, carele se substitui comitatulu centralu, decretá punerea in miscare a 25 battallione. La 4 ore pre piatia „Hôtel de Ville“ fú publicata comun'a intre bubuitulu tunuriloru. Banc'a mai dede comitetului inca 500.000 fr. — Ostasi guvernului (d'in Versali'a) rupsera puntea de luntre la Sevres. Diariulu „Cri du peuple“ (tipetulu poporului) díce „Votulu de domineca proclamá destituirea guvernului de Versali'a.“

Bucuresci, 29. martiu, 11 ore, a. mdi. Principele Carlu in urmarea unei indicatiuni (séu poté chiaru „injunctiuni“ N. R.) primite de la Berolinu, au renunciatu la dictatura. Ordinea este neturburata. Deputatii plecara d'in capitala.

Scutari, 29. mart. Principele Nicolau pune temelia primei cetati in Muntenegru, pre malulu riului Zata, aici va fi in viitoriu resiedintia.

Petropole, 29. mart. Prin ucasu imp. se ordonedia cà in viitoriu, intru intielesulu ucaseloru este in an. 1864 si 1865, tote capitaliele si bunurile nemiscatorie, cari séu prin donatiune séu pre calle testamentaria s'ar' inchiná besericei catolice in Poloni'a, sè se puna la dispusetiunea ministeriului chiaru si in casuri candu donatiunea s'aru face pentru scopuri anumite (zidiri de beserice.) Ucasulu se motivedia prin observatiunea cà clerulu r. catolicu in Poloni'a este salarisatu regulatu de càtra guvern si cà ministeriulu de interne va portá grige pentru padrea scopuriloru de donatiune.

Berolinu, 29. mart. Democratii sociali d'in Lipsi'a fusera in 27. l. c. lasati d'in prinsora, prin acestu actu inceta necesitatea motiunii facute in diet'a imp. pentru liberarea lui Bebel.

Propriet., edit. si red. respundiet.: ALES. ROMANU